

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos F. Berta dohány-
üzletében. Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedés-
ben. Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában. Bácsalmáson:
Rosenberg A. cégnél.

Politikai lap.

Alapította:

LATINOVITS PÁL.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

Előfizetési árak:

Egész évre 30 K. — Fél évre 15 K. — Negyed évre 8 K

Tanítóknek, aljegyzőknek, írásoknak, földműveseknek és szer-
nyebb javadalmazású hivatalnokoknak évi 24 kor, fél évre 12 kor
negyed évre 6 kor.

Megjelenik hetenként kétszer.

Kompromisszum a választójogban.

A kormánypart, azaz annak harcias része addig ijesztgetett a házfelosztással, míg most maga is kénytelen beismerni, hogy a választójogi javaslatot csakis a munkapárt közreműködésével, támogatásával képes tető alá juttatni.

Ugyanis a Neue Freie Presse, mely magyarországi politikai értesüléseit kormánykörökből meríti, husvétii számában a következő érdekes módon fejtegeti a választójogi javaslat megoldásának lehetőségeit:

A bécsi lap budapesti tudósítója — kiválóan értesült forrásból — azt írja, hogy a választójogi reform kérdésének kompromisszum útján való megoldása egyre jobban előtérbe lép. A felelős tényezők nem gondolnak arra, hogy a kompromisszumot a javaslat lényegének feláldozásával érik el, sőt abba sem hajlandók belemerenni, hogy a választók tervevelt számát ama bizonyos négyszázezer választó rovására lecsökkentik. A munkapártnak tehát még újabb messzemenő engedelményeket kell tennie; nem szabad elfelejteni, hogy ugy az Esterházy, mint a Wekerle-kormány kötelezettséget vállalt a választójogi reformnak minden más feladatot megelőző elintézésére, hogy a kérdést végleges nyugvóponttra vigye. A cikk ezután azt fejtegeti, hogy a házfelosztás nagyon kitolná a kérdés elintézését, mert az új választások, a rekvirációk és az aratás miatt, csak szeptemberre lehetnének elrendelhetők, s mint-hogy a reformnak az új Házban is lennie ellen-
zék, csak a jövő év tavaszára lenne várható a javaslat képviselőházi elintézése. Csak ezután kerülne a főrendiház elé, ahol ha nem lenne többsége, a főrendiház reformját hellene keresztülvinni. Így épp a választójogi reform kérdésének gyorsabb elintézése teszi szükségessé a kompromisszumos megoldást. Az a félelem, hogy a kompromisszum esetén a mostani kormányzati rendszer veszendőbe mehetne, Wekerléék szerint alaptalan, mert a mostani kormányzat a választójogi reformon kívül még messzemenő más programja is van, s ha ennek megvalósításában a munkapárti ellenzék akadályozná, mindig éhne a házfelosztás dolgában számára megadott felhatalmazással. A politikai logika és a politikai erkölcs megköveteli, hogy azok léptessék életbe a választójogi reformot, akiknek e reform megteremtésében a legkiválóbb részüket volt. — A husvétii ünnepek után folytatják a kompromisszumos tárgyalásokat, s ha a meggyezés — a választójog kiterjesztésének sérelme nélkül — a munkapárt konok ellenállásán meghiusulna, a felelős tényezők, tekintet nélkül a választójogi reform évekre is kiterjedő elhalasztására, élni fognak jogukkal és mint legutolsó fórumra, a választók léteire bízzák a kérdés eldöntését.

Végre közeledik a kormány ahhoz az egyedül helyes állásponthoz, melyet a munkapárt már régóta elfoglalt. A választójogi javaslat csakis kompromisszummal intézhető el, mert választásokról a háborúban szó se lehet. Ehez nemcsak a törvényes föltételek hiányoznak, hanem a technikai eszközök is. De ha mindezek meglennének és a netán megejtendő választás többséget adna a kormánynak, még akkor is évek mulnának el, míg a javaslatból törvény lenne. A kormány tehát kénytelen a kompromisszum alapján megmaradni.

Reméljük, hogy ezen az alapon való tárgyalások kölcsönös engedékenységgel eredményre fognak vezetni.

A monostorszegi gyógyszerész-tár.

A »Bácsmegeye« utolsó számában egy cikk jelent meg, melynek elolvasása kissé zavaros fogalmakat ébreszt ezen vármegyei határozat indokolása felől.

Dr. Spitzer megyei főorvos véleménye, hogy a gyógyszerész-tár felállítása veszélyezteti az ottani orvos megélhetési viszonyait, illetőleg ezáltal az általánosan elérhető jövedelem jórésztétől elesik. Megeshetik ezáltal, hogy az orvos más megfelelő helyet keres, onnan távozik és az orvosi állás üresen marad. Beállhat azon eset, a mi *Lebach* dr. megbízottsági tag szerint sokkal előnyösebb, hogy nem lesz a faluban orvos, de lesz patika. Van benne sok százféle szer, könnyű lesz a megfelelő szert megtalálni, csak legyen.

Nem akarom ezt az eszmemenetet ad absurdum tovább folytatni, sem az akkor elhangzott kuruzslási dicséretet szóvá tenni. Tudjuk, hogy Pasteur nem volt orvos és Edinson sem tanulta egystemen a technikát, az azonban nem argumentum arra, hogy minden gyógyszerész orvosi tudománnyal bír, mint a hogy az ügyvédi nyomtatványokat raktáron tartó papirkereskedő még nem jogtudós.

A mi pedig a gyors, nevezetesen az első segélyt illeti, *Lebach* dr. s a laikus közönség legnagyobb része azon téves fel-fogásban van, hogy az első segélynyújtás egy könnyen és gyorsan elsajátítható dolog. Sajnos, javarészt csakis a szakkörökben tudják azt, hogy az ugynevezett első segély legtöbbszor alapos szaktudást követel s akárhányszor, különösen baleseteknél, az első segélytől függ a beteg további gyógyulásának sorsa.

Véleményem, ha akad gyógyszerész, ki megelégszik a kis falu szerény patikai forgalmával, akkor akadályt ne gördítsünk a gyógyszerész-tár felállítása ellen; az orvos eddig élvezett, s azáltal megcsappant jövedelmének helyreállítására van mód az ily községekben gyakorlatban levő u. n. személyi vagy helyi pótlék útján, mely fizetési többlettel a községi képviselőtestület az orvost recomponálhatja, illetve oda fűzi a községhez.

Igaz, hogy erre a községet kötelezni nem lehet, a vármegyének azonban ily esetben az orvosi alap áll rendelkezésére.

Különbén is azt hiszem, hogy a háboru után a hazatérő katonáinkban meglesz a fogékonyság nagyobb mértékben mint eddig, a szakszerű gyógykezelés hasznos és áldásos volta iránt, azonkívül a fokozatos kulturális niveau emelkedés is hozzájárul majd a viszonyok javulásához, amit átértékelve jelen esetben, az orvos és gyógyszerész megélhetési viszonyainak javítását is eredményezi.

Dr. Balog Dezső,

községi orvos, az Országos Orvosszövetség igazgatótanácsának v. tagja.

A közigazgatás csődje.

Scultéty Ferenc alispán jelentése.

Az igények és visszaélések áradatában mindenki a közigazgatási hatóságtól várja az orvoslást: ugyanaz a termelő, aki tiz-szeres árt követel terményeiért, mélységesen fel van háborodva a hatóság ellen, hogy az iparcikkek ára emelkedésének gátát nem vet.

Ez a hatóság pedig létszámban megfogyva, munkarejében megtörve, az izgal-maktól testben-lélekben megviselve, az anyagi gondoktól lesújtva, a reá zuduló újabb és újabb teendők sulya alatt roska-dozva vagy fejevesztetten kapkod ide-oda, vagy bizonyos fásultsággal teljesíti köte-lességét.

Nem első ízben mondom: a közigaz-gatás a teljes csőd előtt áll, ha az állam-hatalom megfelelő tehermentesítéssel segít-ségére nem siet.

Ilyen viszonyok mellett valóban csak az isteni Gondviselés különös kegye, az erőknél a végsőkig való megfeszítése és népünk jóra valóssága tette lehetővé, hogy feladatainknak a lehetőséghez képest meg-feleltünk.

De hogy mi lesz azután, ha a háboru még sokáig tart, ember legyen, aki meg-jósolja.

Steuer főispán autonómiai képviselő. A billédi katolikus autonómiai választókerületben, amelyhez 28 torontál-és temesmegyei község tartozik, néhai báró *Liphay* Frigyes helyébe autonómiai képviselővé dr. *Steuer* György torontálmegyei főispánt választották meg 1354 szavazattal gróf *Klebersberg* Kunó v. b. t. t., ny. állam-titkár 359 szavazata ellen. A torontál-és temesmegyei kath. hívők, különösen pedig a papság ez alkalomból tömegesen üdvözölte *Steuer* főispánt.

A szegényügy rendezése.

Zombor, 1918. március 28. (Saját tudósítónktól.) Bács-Bodrogvármegye »szegényügye«, mely negyvenhat év előtt foglalkoztatta először az intézőköröket, újból felszínre került. A leg-utóbbi vármegyei közgyűlésen napirendre tűzték e fontos kérdést s oly beható eszmecsere-t folytattak körülötte, hogy most már minden föltétellel megvan az ügy sikeres elintézésére.

Dr. Baloghy Ernő főispán a tárgysoro-zatnak erre a pontjára különösen felhívja a közgyűlés figyelmét. Megjegyzi, hogy az ügyet a főorvos fogja referálni.

Dr. Spitzer István főorvos a következőket adja elő: Közegészségügyi, társadalompoli-
tikai, közérköcsi, közbiztonsági és humanitárius szempontból alig van fontosabb rendezésre szoruló ügy a szegényügynél.

A vármegyei törvényhatósági bizottság az 1872. 8803 számú belügyminiszteri rendeletre foglalkozott először és utójjára a szegényügygel, a mikor is 1872 ik év októbar hó 14-én tartott ülésén 261/1872. szám alatt a következő határo-zatot hozta:

... a községeket egész erélyei kötelezi, miszerint a községbeli szegények ellátására, ugy a más községbeli kórházakban ápolat saját illető-ségükhöz tartozó vagyontalan egyének után felmerülő tápdíjak megtérítése már a jövő évi

költségvetésbe egy bizonyos az összes bevételekhez arányosított összeget vegyen fel és ezt tenni az azutáni évi költségvetésekben se mulassza el, minnek ellenőrzésével a megyei számvivőség bizatik meg.

Miután a megyebeli községek mindegyike oly állapotban van, hogy saját illetőségéhez tartozó szegényeket eltartani képes és így azon eset elő nem fordulhat, hogy azok a törvény hatóság segélyét lesznek kénytelenek igénybe venni, a megye közönsége egy megyei szegény-alapnak alakítását szükségesnek nem tartja.

Ezen határozat következtében minden község szegényalapot teremtett, támogatta, segélyezte szegényeit, azonban az alapok alig gyarapodtak és a szegények a legtöbb község úgy intézte el, hogy a szegényeit koldulni hagyta. Idővel egyes községek szegényházat létesítettek és itt helyezték el egy pár szegényt.

A községekben történő szegény ellátásnak három főtípusa van a vármegyében.

1. Elhelyeztetnek a szegényházban és a község viseli az összes költségeket.

2. Elhelyeztetnek a szegényházban, de magukat koldulásból tartják fen.

3. A község csekély segélyt ad a szegényeknek, a létfenntartáshoz szükséges többi eszközt pedig koldulással veszi meg.

Az 1898. XXI. t. c. levette a községekről a kórházi ápolást, a szegénybetegek gyógyszer-költségeinek és a 7 éven aluli elhagyott gyermekek elartási költségeinek terheit.

1899. 51000 számú rendeletével pedig a belügyminiszter szabályozta a szegények ellátását illetve a községek által gyakorlandó közsegélyezést.

E rendelet szerint közsegélyben részesítendők:

a) a talált, valamint hatóságilag elhagyottinak nyilvánított 7 éven felüli gyermekek;

b) a kórházi vagy gyógyintézeti ápolásban nem részesülő betegek;

c) a kórházakban vagy gyógyintézetekben való ápolásra nem minősített, valamint az ezekből elhocsajtott gyógyíthatatlan betegek;

d) a nem közvesztélyes elmebetegek, továbbá az ártalmatlan hülyék, siketnémák, vakok, nyomorékok.

A községekre szorultak ellátásának módokról, a községek, ha pedig a törvényhatóság a szegény alapokat egyesíti, a törvényhatóságok szabályrendeletet alkotni kötelesek. Tagadhatatlan, hogy az eddigi gyakorlatban levő közsegélyezés a mai modernebb felfogásnak nem felelhet meg.

Külön kell választanunk a szegényügyi politikának két legfontosabb kérdését, ugyan is a preventív intézkedéseket a szegényedés hátközelgése ellen és a már önmagával tehetetlen, magát eltartani nem képes szegény ellátását. Az első kérdés a szociális törvényhozás feladata és nem is tartozik a törvényhatóság ügykörébe, de a másik kérdést az 1885. XXII. t. c. a községek illetve a törvényhatóság köteletségévé teszi.

Részletesen elmondja az anyagi szükséglet fedezésének módját, majd a következő javaslatot terjeszti elő:

Mondja ki a törvényhatósági bizottság, hogy a szegényügyet rendezni kívánja, e célból az 1880. XXII. t. c. 145 §-ának utolsó bekezdése alapján a községi szegény alapok törvényhatósági szegényalappá egyesítettnek.

Utasítja a vármegye alispánját, hogy minden községgel külön számoljon el, állapítsa meg községenként, hogy a községi szegényalaprak a község évi hozzájárulásának és a befolyt bírságpénzeknek számbavételével mekkorának kell lennie és az így megállapított pénzösszeget fizettesse be az egyesített vármegyei szegényalapha.

A községek kötelesek 1918. január 1-től kezdődőleg évenként minden községben lakó lélek után 10 fillért mindig az év január hó 15-ig az egyesített szegényalapha befizetni.

Utasítja továbbá az alispánit, hogy három hónapon belül a szegényügy rendezésére vonatkozó szabályrendeletet terjessze be a törvényhatósági bizottság elé, ezen szabályrendeletet terjeszsen be a törvényhatósági bizottság elé, ezen szabályrendelet tervezetét, mielőtt a közgyűlés elé terjeszti, mutassa be egy erre a célra a főispán által összehívandó bizottságnak, a melynek tagjai az előző főispánon kívül a vármegye alispánja, főjegyzője, tiszti főügyész, tiszti főorvosa, árvaszéki elnöke, a számvivőség főnöke, két meghívandó főtisztosági és négy jegyző.

Míg a szegényügy központi kezelése életbe nem lép, a közsegélyre szorultak ellátása tovább is a községek feladata és a költségek fedezése céljából a község kérelmére az alispán a község által beszoigáltatott szegény alap kamatait a községnek kiutalja.

Evetovits János kéri a főispánit, hogy a legátumok és határozott célra tett adományok

is a szegényügy céljai lesznek-e fordítandók. Ezt határozottan helyteleníti.

Dr. Balogh Ernő főispán: Dehogy kérem! A legátumok és határozott célra tett adományok rendelkezésüktől el nem vonatnak. (Helyeslés.)

Dr. Deák Béla: Kérem, hogy a bizottságot ne csak hivatalos személyekkel alakítsák meg. Vonják be a nagy társadalmat is. Válaszszák be a bizottságba a papságot, a tanítókat és más olyan osztályok képviselőit, akik az ügynek hasznára lehetnek.

Dr. Leibach László: Talán nem ártana, ha néhány szerény adófizelő is bejutna a bizottságba. (Derűltség.)

Dr. Balogh Ernő főispán: Az a szűkebbkörű bizottság, melyet a főorvos javasolt, csak az előkészítő munkálatokat végzi. Majd később, ha a kérdés a megvalósítás stádiumába jut, nagyobb bizottságot alakítsunk, melyben a társadalom minden osztálya képviselve lesz.

Dr. Leibach László kéri, hogy a főorvos javaslatát nyomassák ki és küldjék meg minden bizottsági tagnak.

A közgyűlés a javaslatot és dr. Leibach indítványát elfogadta.

A pacséri jegyzői állás.

Pacsér, 1918. márc. 29. (Saját tudósítónktól) Felhívódon két egymásnak ellentmondó hírt regisztrál a kormányparti sajtó két megyei orgánuma a pacséri jegyzői állás leendő betöltésével kapcsolatban. A »B. N.« ugyanis f. évi 70-ik számában minden hozzáadás nélkül szövegezi le a való tényállást, miszerint Pacsér község képviselő-testületéből alakult 42 tagú küldöttség Bárány Gyula pébános vezetésével e hó folyamán felkereste Balogh főispánit s arra kérte, hogy a nyugalmába vonult jegyzője helyébe Pál István jelenlegi aljegyző megválasztását tegye lehetővé, mivel a közbizalmat és a lakosság szeretetét eddigi munkájával teljesen kiérdemelte. Balogh főispán a lap szerint örömmel veszi tudomásul ha a község szabad akarata megnyilvánul. Egy másik alkalommal — mint tovább írja a lap — Arany Gusztáv ref. lelkész a járási főtisztosági bizottság vezetői deputációt, ugyancsak Pál István aljegyző érdekelt.

Eddig a nevezett lap közlése, melyet mi már csak azért is örömmel vettünk tudomásul, mert míg egyrészt a népakarat így szép megnyilvánulása előttünk mindenkor kedves jelenség; másrészt a nevezett aljegyzőt mi is a jegyzői kar egyik legképzettebb tagjának ismerjük, aki eddig is nemcsak a hivatalos állásában fejlett ki eredményes tevékenységet, de a szociális mozgalmakban is mindig az első sorokban vette ki részét.

Annál nagyobb megül közössel olvassuk a »Szabadkai Hírlap« f. évi 11-ik számából, »Válsághírek a topolyai közigazgatásban« című cikkét, mely többek között a pacséri jegyzői állás leendő betöltéséről is nyilatkozik és pedig olyképpen — mint a nevezett lap állítja — beavatott helyről kapott hírt szerint a gyengének bizonyult Fekete Endre topolyai jegyzőnek kívánunk aranyhidat építeni, a pacséri jegyzőség által. Ugyanis a nevezettet kívánják illetékesek a pacséri jegyzői állásba ültetni, hogy ily módon Topolya megszabaduljon tőle. Hozzáteszi azonban a nevezett lap a következőket is: »Mint hogy a jegyzői cserévasár ügyében a pacsériaknak van döntő szavuk s nem bizonyos, hogy a pacsériak uraságoktól levett jegyzőket feltétlenül megválasztanak, azért kétséges, hogy a topolyaiaknak csakugyan sikerül-e jegyzőjüktől végkép megszabadulni.«

Ime a két egymással ellentétes verzió! Nem tudjuk bizonyosan, hogy Balogh főispán tényleg a topolyai jegyzőt akarja-e rátküldni a pacsériakra, de mindenesetre ezek után figyelemmel fogjuk kísérni a pacséri jegyzőválasztást, hogy — vajjon a népakaratot szabadon engedje megnyilvánulni a demokratikus eszmékért lelkesedő főispánunk — avagy csakugyan »uraságoktól« levett jegyzőket fognak-e erőszakkal a pacsériak nyakára ültetni, a demokrácia nem csekély megcsufolására.

Katonai lovak gazdasági munkálatokra.

Mint már jeleztük, a honvédelmi miniszter 148,510. számú, valamennyi törvényhatósági gazdasági munkabizottsághoz intézett körrendeletében intézkedett katonai lovaknak mezőgazdasági munkálatok céljára való kiadása iránt. A fontos rendelet így szól:

A folyó évi tavaszi szántás-velési munkálatok elősegítésére úgy a cs. és kir. közöshadsereg, valamint a magyar királyi honvédség összes

lovas-, tüzérpótló-, továbbá a budapesti és lugosi tartalékos tüzértiszti iskola parancsnokságai az előző évekhez hasonlóan — egyelőre még nem határozotti időre — lovakat fognak az állomásaik környékén, legfeljebb négy napi gyakorlatmenetben megiehető távolságra a gazdák közönség rendelkezésére bocsátani.

A lovak a lehetőséghez képest hámszer-számokkal ellátva és két lovanként egy lóápolóval adatnak ki.

A kiadható lovak számát a vármegye területén elhelyezett fentemlített parancsnokságok az érdekelt gazdasági munkabizottság tudomására hozzák, ki a lovak elosztása iránt intézkedik.

A kiadott lovak kizárólag csak a szántás-velési munkálatok végzésére használhatók fel. Rendeltetészerű felhasználásukról a kiadó parancsnokságok fognak meggyőződést szerezni. Ahol a lovak más célokra használhatók fel, onnan el fognak vétetni s a gazdasági munkabizottsággal egyetértőleg egy más megbízható mezőgazdának átutaltatni.

Ereimezés, díjazás s. b. tekintetében a múlt évi 6447-eln. Mg. C. számú rendelet jelen rendelkezések által meg nem változtatott határozványai mérvadók, melyek közül különösen kiemeltem a következőket:

A lovak csak oly gazdáknak adatnak ki, kik azokat legalább is oly erőállapotban megtartani képesek, mint ahogy kiadattak.

A lóápolók a munkában részivenni tartoznak s a munkaadótól naponként minimális 3 K. munkadíjat kapnak. A munkaadónak a pótlástól minden ember után napi 3 K. élelmezési költség térítetik meg.

Rohamos fejlődés Baján.

Baja, 1918. (Saját tudósítónktól.) Nemcsak a bajaiak, de a figyelmes másvárosi vagy pesti szemlélő is az újságokban szereplő rövid hírekből arról győződhetett meg, hogy Baja város szép jövő előtt áll. Fekvéseinek kedvező volta oly perspektívát tárt a bajaiak elé, amely már túlterjed a városi érdeklődés határain is. Az elmúlt héten volt helyszíni szemle Baján azon célból, hogy megállapítsák, vajjon alkalmas-e a város egy a Duna partot a pályaudvarral összekötő vasut építésére. A szemle kedvező eredménnyel járt, mert az utána következő 2-3 napon már megjött a belügyminiszter végzése, hogy a vasut a lehető leggyorsabban kiépítendő. A vasut célja egyrészt a forgalom elvonása a nagyon megterhelt fővonalról, másrészt a bácskai gabona gyors elszállítására hajókra. A hajók természetesen megrakodva (szénnel és ipari cikkekkel) jönnének Bajára és gabolával térnének vissza. Felhasználnák ezt a vonalat az ukrán gabona szállítására is. A vasutépítéssel a dunai rakpart kiépítése és a vasútállomás kibővítése jár karöltve. A gabonát elevátorok fogják a hajóba szállítani.

Több gyáralapítás tervezete is napirenden van. A földművelés miniszter a nádat feldolgozó gyárelépet akar felállítani és ecérből megvette a bajai régi szeszgyárat. Ugy értesülünk, hogy a régóta szünetelő vattagyár is gazdát cserél, és helyette nagy bányász fog épülni. Nemrégiben volt a Hangya szöv. alapító gyűlése, amelyben a Drescher-féle nagy fűszerüzlet megvételéről és több külvárosi üzlet alapításáról volt szó. És ha hozzáveszük ehhez a vízvezeték és csatornázás megoldásának miniszteri megszurgetését, valamint a villanygyár létesítésének és a gázgyár megváltásának alkalmasint nem sokára keresztülvihető tervét, akkor rögtön a szemünk elé tűnik az a szép perspektíva, amelyet a bajaiak oly régen várnak és amely oly általános örömet keltei.

Baja kulturális életéről írtam már egyszer e lap hasábjain, nem kell tehát ezt ismét felidéz-nem, csak annak a biztosítékaként említem fel, hogy egy fejlődő várost megillető külső dísz mellett a belterület még hatványozottabb mértékben van meg Baján. Nem is tudnám felsorolni azt a sokféle kulturális szórakozást, amelyeknek oly mohón estek a bajaiak. Felolvasások, irodalmi délutánok, liceális előadások a tudományok minden ágából. Orvosi népszerű ismertetések, feminista beszédek és vallásos szónoklatok, amellel hangversenyek, kamarazene és kiállítások és sport versenyeik oly változatos szórakozást képeznek, amilyet csak egy olyan nagy kulturájú város bír el, mint Baja. Annál inkább csodálatos, hogy az állandó színház kérdése oly régen vajudik, és helység hiányában már pár év óta kell a bajaiaknak a színházat nékülözni.

De a jelekből azt kell következtelnünk, hogy a megindult fejlődés abba nem maradhat, mert a fentemlített tervek az új építkezések, vállalatok és beruházásoknak egész sorozatát vonják maguk után. És a város fejlesztési politikájának is — amely eddig oly kicsinyes keretek között mozgott — ki kell szélesednie, hogy alkalmazkodni tudjon a város rohamos fejlődéséhez.

A vármegye egészségügye.

Scultéty Ferenc alispántól.

A vármegye egészségügyi viszonyai tekintettel arra, hogy a *hastagymáz* és a *vörheny* több községben járványosan fordult elő, nem mondhatók kedvezőnek.

Az *orvosi felmentések* nem vihetők keresztül, az állások betöltése a legkritikább esetben sikerül, az agg orvosok kidőlnék, így érthető, hogy az egészségügy jobbra fordulására a háboru tartama alatt nem igen van kilátás.

A múlt hóban dr. Schmidt Oszkár kiskéri orvos halt meg fáradtságos kötelességét mindig hiven teljesítő működés közben.

A közegészség javítása érdekében megindított akciók haladnak a maguk útján.

A *tuberculosis* elleni akció újabb örvendetes eredményeket mutathat fel.

Mohol községe az egyesületnek felajánlotta 70 ágyas vörös kereszt kórházát, ahol rövidesen berendezhető lesz egy tüdőbeteg gyógyintézet. *Kala, Magyaránizsa, Zenta, Tütel, Apatin*, pedig elhatározták, hogy a létesítendő tüdőbeteg gondozó intézetek részére ingyenes helyiséget és ennek fűtését, tisztogatását és világítását adják.

A *tuberculosis* halandóság állandóan emelkedőben van megyénkben; míg az 1914-ik évben 312, addig 1915-ben 358 ember esik 100000 lakosra, mint akik *tuberculosis*-ban haltak el.

A vármegye 1914-ben a 44-ik, 1915-ben a 49-ik helyet foglalja el a vármegyei törvényhatóságok között.

A nagymérvű halálozásnak fő oka az a megfélemlített munka, amelyet vármegyénk férfi és női lakossága a háboru tartama alatt otthon kifejtett.

Meghalt a vármegyében 2288 egyén, ezek közül férfi 1092, nő 1196.

A vármegye asszonyainak erejét felülmúló nagy és terhes munkáikodását talán semmi sem bizonyítja jobban, mint ezen statisztikai adat.

Budapestben például 2003 férfi és 1510 nő halt meg, más vármegyékben is vagy több férfi halt meg, vagy a különbözőket elenyészően csekély.

Főképpen a *szerb lakosság* között pusztított a betegség, míg magyar 883, német 463, addig szerb 608 halt meg *tuberculosis*-ban, míg a németeknél 10000 lakos közül 27, a magyaroknál 34, a szerbnél 46 halt meg.

Az anya és csecsemő védelem terén a törvényhatóság felajánlotta legmesszebb menő támogatását, amikor sem a kormány, sem a Stefania szövetség akcióját még meg nem kezdette, a munka megkezdése azonban 1919-ben okvetlenül megtörténik.

A vármegye gazdasági helyzete.

Scultéty alispán Bács-Bodrogvármegye gazdasági helyzetéről eme érdekes és fontos jelentést tesz:

A megye legnagyobb részébe a szántásvetési és egyéb gazdasági munkálatok kedvező időjárás mellett akadálytalanul folyamatosan vannak, minthogy azonban az orosz hadifoglyok között mozgólódás és nyugtalanság vehető észre, minthogy továbbá a békeszerződés alapján nincsen kizárva, hogy hazabocsátásuk korábban veszi kezdetét, a megyei munkabizottság meghallgatása után felirtam a földmivelésügyi miniszter urhoz, kérve megfelelő számn olasz hadifogoly kiutalását, illetve az idősebb korosztályú gazdasági cselédek hazabocsátását.

Időközben ki is utalt a miniszter ur mintegy 700 hadifoglyot, kiknek azonban még csak egy része érkezett meg, miért is újabban 2450 korlátozott munkaképességű hadifoglyot kértem kiutalni.

Katonai lovakat még csak mintegy husz darabot helyeztet a honvédelmi miniszter ur kiállításra, de eddig az igénylés sem volt nagy, a nagy takarmány hiány miatt.

Kaptam azonfelül 20 szíjgyártó és 73 kovács és bogndr katonai szakmunkást, — a községekben, magánosoknál és uradalmaknál leendő ideiglenes kisegítés céljából.

A rézgáz ügyében tett felterjeztéseimre a legközelebbi napokban értesített a földmivelésügyi miniszter ur, hogy az idén is előreláthatólag minden katasztrális hold szőlő után 15 kilogramm kékkövet fog juttatni a szőlőbirtokosoknak, 1 kilogramm ára 6 korona 30 fillér lesz és 15 waggont legközelebb már küldhet, miért is sürgetően utasítottam az összes előjáróságokat, hogy az összeírandó igénylőktől a pénzt haladéktalanul szedjék és terjesszék be.

Halálos baleset Apatinban.

Apatin, 1918. március 31. (*Saját tudósítónktól*). Véres baleset színhelye volt a napokban községünk. A balesetnek egy viruló élet, egy nemes esett áldozatul.

Szauter Antal itteni nagyhenes, telegyáros, községünk másodbírájának neje, e hó 25-én délután kocsin hazafelé tartott. A lovak egy árok előtt megbokrosodtak és örületes iramban vonszolták maguk után a kocsit. A megrémült asszony kétségbeesésében kiugrott a kocsiból. De oly szerencsétlenül, hogy a kövezetre zuhanás közben súlyos sérüléseket szenvedett. A gyorsan igénybe vett orvosi segély már nem menthette meg. A szerencsétlen nő még aznap meghalt.

Az elhunyt, aki 34 évet élt, lelkes gyámolítója volt a szegényeknek. Ahol csak tehetett, nemes odaadással szolgálta a jótékony ügyét. A szerencsétlen baleset mindenféle fájdalmas részvétet kelt.

Serbán János a jövő gabona-termés lefoglalásáról.

Serbán János ny. min. tanácsos, a kitűnő mezőgazda a jövő évi gabonaszükséglet biztosításáról a következő érdekes tervet ajánlja az intézőköröknek:

1. Szigorú és kellőképpen ellenőrzött rendelet adandó ki a legelterjedtebb módon ismeretve, hogy tilos gabonát teljes beérés előtt takarmányozási célokra levágni. Már a múlt évben sok helyen a kiscgazdák búzát június elején takarmánynak kaszálták, de sokkal inkább vágják a zabot félreletten, hogy ezáltal biztosítsák a szükséges takarmányt és meneküljenek a rekvirálástól. Anyagiilag nem is jártak rosszul, mert az ilyen takarmányért szívesen fizetnek 80-100 koronát mázsánként, míg magáért a zabért csak a felet. Rendelet és ellenőrzés hiányában tehát félni lehet, hogy ez az eljárás a folyó évben sokkal nagyobb mérveket fog öltetni.

2. A cséplés megkezdésével a rekvirálás is vegye kezdetét, de az eddigi rendszertől eltérően. Az új termést, készletek hiányában, nem lehet elég korán piacra hozni s így a szezon elején senki sem törődik azzal, hogy honnan és kitől származik a gabona, csak minél előbb a malomba kerüljön. A Haditermény bizományosai dicséretreméltó buzgósággal fáradoznak és versengenek, hogy mielőbb szállítsanak s miután ezt a legkönnyebben, de egyúttal a legelőnyösebben és kényelmesebben a nagyobb birtokoknál eszközölhetik, onnan is történik a nagymérvű rendszeres szállítás. Ez helyes intézkedés is, de csak addig, a míg az első néhány hét szükséglete fedezve van, azontúl pedig meg kell tiltani a bizományosoknak, hogy a nagybirtokról szállítsanak gabonát, hanem igenis a legnagyobb eréllyel vegyék át a kisbirtokosoktól rekvirált mennyiségeket.

Talán alig szükséges indokolni, miért bír fontossággal ez a körülmény. A kiscgazdák nál megmagyozott gabona könnyen elkallódik. A kiscgazda könnyen ad el gabonát kéz alatt maximális áron felül és előmozdítja a kettős ellátást, de tapasztalat szerint főleg minden lelkiismeretfurdalás nélkül, a tilalom ellenére eteti állatait a kenyérgabonával, a határ mentén pedig át-csempészi azt magas árak ellenében Ausztriába.

Innen van, hogy a folyó évben, a midőn olyan jelentékeny magasabb gabona-termésünk volt a múlt évben, annálval kevesebb gabonát tudnak az elkészített rekvirálásnál felhajtani. Csak hogy persze nem februárban, hanem már augusztusban kell a kiscgazdákna a rekvirálást megkezdni, a midőn a készleteket meg lehet találni s nem hét-nyolc hónap elteltével, a mikor már a gabona fel van és el van etelve.

A nagyobb birtokos nem etet kenyérgabonát az állataival és a gabona jól is van ott elhelyezve, bármikor nála megtalálható és számbavehető, a mennyi férhely tehát van, az mind kihasználható, természetesen ellenszolgáltatás ellenében, a kiscgazdától pedig, úgy amint a cséplést egyesek befejezik azonnal elszállítandó a malomraktáraiba.

3. Az ellátatlanok részére a hatóságoknak nem volna vásárlási engedély adandó. Ova lettek intve és előre lettek figyelmeztetve a múlt évben az Intézkedő körök, hogy ezt az engedélyt ne adják meg, mert ennek szomorú következményei lesznek, dacára ennek mégis, még az egyes községeknek is megengedték a bevásárlást és ez uton több millió métermázsza gabona kallódott el.

A legtöbb, a mit e téren engedélyezni lehetne, az lenne, hogy vidéken egyesek szükségleteik negyedévi részét megvásárolhassák s ezentúl a a velőmagon kívüli minden vásárlás és kiutalás a Haditermény r.-i. útján bonyolíttassék le.

Ez az egyedüli eljárás idejekorán és megfelelően szervezve biztosítékul szolgálna, hogy még a múlt évinél kisebb termés esetén is nagyobb fejkvóta mellett sikerülne nemcsak a hadsereg és az ellátatlanok szükségletét fedezni, de még Ausztriának is jelentékeny mennyiséget engedelnénk át. Ezeket szükségesnek véltem a legközelebb összeülő Közélemezési Tanács figyelmébe ajánlani.

Vér a dunabökenyi rekvirálásnál.

A föltétlenül szükséges és mellőzhetetlen rekvirálások ellen titokban szitják az elégtelenséget, az izgalmat. Egyes lelkiismeretlen emberek úgy állítják be a rekvirálási eljárást, mintha az a nép ellen irányulna, holott éppen a népert történik; mert, ha a katonaságot megfelelő élelmi cikkekkal el nem látják, ennek nagy veszedelmét első sorban az itthon levő emberek éreznék meg.

Az izgatásoknak szomorú, megdöbbentő hatásáról számol be nekünk szilbácsi levelezőnk, aki a következőket közli velünk:

Szilbács, 1918. márc. 29. Mint Dunabökenyre küldött rekvirens hajmeresztő esetnek voltam szemtanúja a napokban. Amikor a rekvirálóbizottság ebben a községben megjelent, hogy hivatalos kötelességét teljesítse, a dunabökenyi asszonyok vasvillákkal és kavicssal fölszerelve ellenszögültek a katonák törvényes intézkedéseinek.

A katonák, hogy a tömeget elcsendesítsék a levegőbe löttek. Az asszonyok azonban mind fenyegetőbben viselkedtek. Az egyik katonát olyan veszedelmes helyzetbe juttatták, hogy élete megmentésére kénytelen volt fegyverét a támadó asszony ellen használni. Rálőtt. Az asszonyt súlyos sebbel hazaszállították és orvosi gyógykezelésbe vették.

Ivány a vármegyéhez.

Vármegyénk közlelmezési kormánybiztosa Ivády Béla felhívást intézett a megye lakosságához, melyben többi közt ezeket mondja:

Bácsbodrog vármegyével, az ország élőkamrájával szemben fokozott igényeket kell táplálnunk, aminthogy fokozott igényeket elégitelt is ki a hazafias kötelességteljesítés tekintetében a legszebb példát szolgáltatva a háboru eddigi viszontagságos éveiben, hogy hagyán cserben tehát az országot Bácska népe ebben az utolsó sorsdöntő évben.

Számot kell tehát vetni magával a törvényhatóság minden egyes lakosának, termelőnek nem termelőnek egyaránt, hogy minden szükségletét, házit épügy, mint gazdaságát, az adott viszonyokhoz illő legszűkebb mértékkel mérve, minden feleslegét a legnagyobb készséggel a haza oltárára ajánlva, a köznek bocsássa rendelkezésére, akinek pedig nem jutott osztályrészül hogy a köznek valami is rendelkezésére bocsáthassa, annak igényeit kell a legnagyobb mértékig korlátoznia, türelemmel kell elszenvedni az esetleg szükséges megszorításokat, hogy ezáltal hazafias kötelességének a maga részéről eleget téve, viszonyaihoz képest ő is elősegítse a közéleti zavartalanságának biztosítását.

Tájékozásul már most közlöm a törvényhatóság közönségével, hogy a kormánybiztoságnak nem hivatása, hogy a közlelmezés és közlelmezési ügyeket szükség nélkül közvetlenül intézze és hogy ezekben az ügyekben az erre illetékes közigazgatási hatóságok megkerülésével vagy azok kikapcsolásával rendelkezzen.

A magam részéről ígérem, hogy szerény tehetségemhez és erőmhöz képest mindent elfogok követni, hogy szem elől tartva mindenkor az elérendő nagy célt és feladatot összeegyeztessen a törvényhatóság lakosságának a háborus mértékkel mért érdekeit az általam képviselt és adott viszonyok között selta által tagadásba nem vett magasabbrendű közérdekekkel. Hogy azonban ezt a törekvésemet mindenképpen megelégedésére siker koronázza, mindenkinek külön-külön át kell éreznie e nagy idők fontosságát és ehhez mértén kell résztvennie a mindnyájunkra váro ezen hazafias munka- és kötelességteljesítés végrehajtásában.

HIREK.

Sóhaj...

Minden csendes, minden nyugalomra tért.
Mélyen szunnyad sok-sok földi lény.
Mért nem borítja lázas személtre
Irt hozó fátglát a titokzatos éj?
Valami epeszt, valami rágja
Titkon, sóvárgó bensőmet.
Sors! miért vagy zsarnok? miért kívánod,
Hogy amíg más élvez az élet édenjét,
Nekem csak zokognom, sóhajtanom szabad.
Nem kívánok sokat, csak hozd valóra álmomat:
Hogy megsimogathassam azt az édes, lágy kezet,
Mely ellenem már annyit vétkezett.

BÉNI ELIZ.

Forgácsok.

Ezerkilencszáztizennégy szeptemberéig egészen rendszeres tudóm volt; sőt azt mondhatnám, hogy nem is tudom hogy volt: annyira zajtalanul működött. Szeptemberben aztán, mikor a híres drinamenti Crai Vrh csucok ellen rohamoztunk, jutott hirtelen főszerephez az én eddig észre sem vett tudóm. Egy fehér füstfelhő jelent meg a fejem fölött s ugyanabban a pillanatban el is álltam; — ha költő volnék azt írhatnám: véremben feirengem — meg voltam sebesülve. Akkoriban ezzel a tettemmel — amelyben tulajdonképpen ártatlan vagyok — hőssé avanszálltam, Azontul sokat beszéltek rólam az ezrednél, egyszer mint halottról, egyszer mint haldoklóról, máskor pedig mint olyan sajnálatraméltó egyénről, akinek a napjai alaposan meg vannak számlálva. Mikor hazajöttem, mindenki gratulált. Megvaliom, rém' furcsának találtam, hogy valakinek ahhoz gratulálnak, hogy a tüdejébe lőttek. Én inkább annak gratuláltam volna, akinek nincs golyó a testében.

Jó pár hónapja nyomtam már az ágyat, amikor hozzánk vetődött egy divízió nehéz mozsár-ágyú. Volt doktoruk is, egy fiatal, kedves ember, aki oly igyekezettel törte a német szót, mint még cs. és kir. segédorvos sóha. A doktor — mint sok más kartársá — végigkopogtatta a mellemet, beszélt ott sok vigasztaló szót, aztán írt egy orvosi bizonyítványt, hogy ezüdszerint — nicht transport fähig. — Ugyálszik akkoriban olyan kevés érdekes esemény foglalkoztatja a császári és királyi Mörser divízió tisztikarát, hogy még az olyan kevés érdekes téma, mint az én csekélységem is szóba került. A doktor beszélt rólem az ezredesnek, aki sok jóakarattal és türelemmel hallgatta az orvos égbekiáltó német beszédét. A tiszték mosolyogtak, mulattak a segédorvos erőlködésén, de az ezredes nagy komolyan hallgatta. Még akkor sem nevetett, mikor a doktor azt mondta a tudómr, hogy:

— Das rechte Häfte ist demzufolge ausser Dienst!

— Mi van jobb tudóvél? — kérdezte az ezredes.

A tiszték majd megpukkadtak a nevetéstől. Az ezredes jóakaratu mosolyal világosította fel a magyar doklort:

— Egdig csak szolgálaton kívüli őrnagyokat ismertem, kedves doktor ur, de megvaliom szolgálaton kívüli tudóvél még nem hallottam.

Napokon át mulattak az én szolgálaton kívüli tudóvél!

Azóta sok sok idő mult el. A tudóvél azóta oly közönséges, mindennapi betegség lett akárcsak az influenza. Az én tudóvélsem meg piáne már agzkori gyengeségénél is fogva (hiszen már 3 és fél éves!) a feledés homályába veszett. Én ennek igen örülök, mert minél jobban felejtik az én sebesülésemet, annál több idő mulik, ami nekem csak nyereség, mert a harctéren mondta nekem egy főorvosorvos:

— Minden nap, amit ezután élsz tisztá nyereség.

(Ugyálszik nekem akkor kilya kötelességem lett volna meghalnom!)

Harmadszor most szerepel a keresztülölő!

tudóm egy lakbérleti bizottság tárgyalásán. Hiu reményekkel odamerészkedtem egy fórum elé, vajjon az én megszbesült, megrokkant tudóvél van-e joga egy egészséges háromszobás lakáshoz, vagy sem, piáne akkor amikor ez a lakás az én tulajdonom. Nem írom le, hogy a bizottság milyen döntést hozott, de leírom azt, hogy a három év előtt meggratulált, hősnék mondott, erősen megszbesült tudóvél már csak úgy beszél a végzés indokolása: *tudóvél*.

Igaz ugyan, hogy a srápuellesőtől a lakbérleti bizottságig nagy az út, de azért mégis eszedzem, már ott tartanánk, hogy a tudóvél a tudóvéllel cserélik össze?!

Groll József.

Az én barátom.

Ismerek egy férfit, ki minden szabad idejét az erdőben barangolással tölti. A haja kuszált, tán sosem fésülködik, a szakála bozontos, minden hónapban egyszer borotválkozik. Barna szemel szeliden néznek, mintegy lefegyverezett kegyelemkérő rabé. Arcizmai sosem rándulnak meg, mintegy gipszbe öntött alaké. Csak néha-néha mosolyog. A nevetést — mondják — azt már rég elfelejtette...

Egy napon találkozom vele az erdőben. A csönd s suhogó fák! magam is szeretem, néha néha elátogatok én is hozzájuk. A vadgesztenye fák tavaly lehullott pi-zkos sárga leveleit rugdosta ujjából. A gallyak csak úgy ropogtak lábai alatt; sétált. K zet fogtunk. Kérdeztem tőle, mit keres ebben az elhagyatott erdőben, ahol a madár is csak 2-3 hét múlva fog énekelni. Még rügyezőben voltak a fák.

— Eppen azért jöttem, mendotta. Nem szeretem a madarak csicseregését...

— Mondd csak barátom, ne haragudj meg érte, mit is szerelsz te?

— Igazad van — mondja megütözve — tán semmit sem. De ezt, nézd, ezt szeretem.

És a gallyakat ropogtatta szél, meg rugdosta el magától a száraz leveleket.

— Látod, hallod ezt a zajt — ezt szeretem. Olyan mintegy messze messze levő város egyik utcájának a zaja. Hallgasd csak, ebben van a villamos csengése, az automobil pöféklése, az omnibusz döcögése. Minden, minden ebben van...

— És te szereted a várost?

Nem, határozottan nem. Csak, Istenem, olyan édes emlékem fűz egy városhoz...

És szemel ragyogni kezdtek, mikor arról a távoli városról beszélt. Én hallgattam, ő meg folytatta:

— Egy kis tanyára gondolok, barátom, egy város mellett tanyára... Egy kicsi cserepos ház! Pár muskátli az ablakban. Szép gondozott kert. Az udvar egyik szegletén egy magas szalmakazal, melyhez egy hosszú létra van támasztva. Ilyen volt valamikor. Mondják, egy szalmakazal még mindig ékeskedik ott, ugyanazon a helyen. De másik; minden évben másikat raknak, a régit meg elhasználják. Csak a létra, az még ugyanaz, az még a régi. Akkor még új volt, most, most két vas kapocs szorítja egymáshoz az eltörött részt. Atellenben volt a vasútiállomás. A szalmakazal tetején egy barna kislány varrogatott. Piros babos fejkendőjét néha néha a magasban megcsóválta. A tulsó oldalon én küldözgettem a vonatokat, nekem szólt az a kendőlobogtatás... Hej! akkor még vigkedélyül voltam, még örültem az életnek...

Hangja mindjobbban halkult, fátyolozottabbá lett. Az ujjai között szorongatott egy kicsike kis törött gyűrűt. Megmutatta.

— Benn voltunk a városban — folytatta tovább. En is vettem egy ajándékot néki, ő is nekem. Kisértélünk az erdőbe. Ott, egy padon, Istenem, hányszor és milyen sok sok szép mesét mondtunk egymásnak. Mesék voltak, mert nem váltak be. Ott adta át nekem ezt a kis gyűrűt. Egy imádkozó szent Antal kép volt rajt. Már nem látszik, lekopott. Mindég az ujjamon volt, a kisujjamon. Egy hónappal ezelőtt körömmérgezést kaptam a kisujjamba. Reggel, mikor felebredtem, annyira meg volt dagadva, hogy a gyűrű a vérkeringést is elzárta. Arra még gondolni sem merem, hogy lereszeltessem. Sajnáltam, nagyon sajnáltam. Pedig már csontig éreztem nyilalását. Megkellett tenni. Valami harapógóval harapták ketté. Mikor nagyot pattant a gyűrű, reszkedni kezdett bennem minden és egy kövér könnyesepp loholva futott arcomon végig. Mikor kérdezték mért sírok, azt mondtam: a bőrom egy kissé odacsípték. Az éjjelen reggelig rázott a hideg. Megirtam néki... Tudom, hogy egy asszonynak nem szabad írnom, de nem bírtam ki. Megirtam néki, hogy lassan-lassan tönkre mennek szép emlékeim. És hogy talán,

ha majd az utolsó is megsemmisül, akkor tán könnyebb lesz a feledés...

Akari még valamit mondani, de hangja, mely mindinkább lágyabb és lágyabbá lett, megcsuklott. Megakadt a szó a torkán, mintha légy kenyeret evett volna... Nem szólt többet egy szót sem. Intett, hogy szeretné ha magára hagynám. Szólanul fogtuk kezét és elváltunk. Már nem láttam alakját, a fák eltakarlák, de még mindég hallottam a levelek zörgését meg az apróbb ágacsok ropogását...

A napokban volt egy igénytelen kis ügyem, mi miatt egy kis körutrá kellett mennem. Egy szép alföldi városban pár óra szabad idő volt a rossz csatlakozás végett. Szidtam a vonatokat; később áldottam őket, hogy olyan lusitán jöttek. Mikor már végig jártam az összes szebb utcáit, villamossal kivitettem magamat az erdőbe. Remek egy erdő volt. Erősen zöldellett már. Az ibolyák fogytak, száradtak. A nap erősen lüszött. Egy padon egy szép barna nő ült, egy kicsike kis lányt dédelgetett a karjai közt. Ibolyacsokorral cirógatta a kicsike arcát. Közelebb érve láttam, a nő erősen sírt, zokogott. Olykor-olykor a kicsiket magához szorítva, hosszan csókolgatta. Elnéztem őket, mint gagyognak egymásnak. A hölgy észrevelte, hogy figyelem, fölállt, vezette a kicsiket tovább. Engem bántott a dolog. Uánna szaladtam, gondolva, visszahívom és megígérem néki, hogy elmegyek onnét messzire, ne hogy háborgassam őket. Amint a pad előtt futottam el, észrevettem, hogy egy nyitott levél fekszik azon. Odalopódoztam. Nem gondoltam semmire, csak isten tudja, kíváncsi voltam. Első pillanásomra megismertem az én barátom írását. Elovasni nem bírtam már. Pedig most már igazán kíváncsi voltam. A nő észrevelte, hogy hiányzik valamije, visszafordult és — én odarohantam, vitém a levelet...

— Köszönöm — mondotta és megfordult, ment tovább. Uánna néztem. Láttam, amint az ajkához emeli a levelet, hosszan tartja ott, azután gyöngéden a keblébe csuszlatja.

Góth József.

Kérelem. Ama tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, arra kérjük, hogy a **lapdíjat** mielőbb küldjék be.

Pénzek és egyéb postai küldemények esakis **budapesti** címünkre (Terézkörút 2.) intézendők.

Az új kormánybiztos. A miniszterelnök Baja, Szabadka, Zombor, Ujvidék városok részére — az elhunyt Joánovits helyébe — **Ivady Bélát** nevezte ki közlelmezési kormánybiztosá. Ivady a megyének is kormánybiztos.

A torontáimegyeiek a Szurmay alapra. Torontáimegye hazatlas lakossága dr. **Steuer György** főispán lelkes felhívására 705000 koronát adakozott a **Szurmay**-alapra. A legnagyobb összeg — 102367 korona — a raphecskeréki járásban folyt. Nagybecskereken külön 20333 koronát gyűjtöttek.

Katonatisztek előléptetése és kitüntetése. Köszeghy József 23 gy. e. százados a signum laudist másodsorú, Vaszányi Gyula 80 gy. e. egészségügyi hadnagy ugyanaz, Keih Győző 86 gy. e. hadnagy a koronás arany keresztet a vitézségi érem szalagján.

Vármegyeli tisztviselők segélyei. A vármegye dr. **Zsigmond Gyula** másodfőjegyzőnek, dr. **Kuhl Lajos** főispáni titkár, főjegyzőnek, **Fischer Sándor** aljegyzőnek — buzgó szolgálataik elismeréséül — 500-500 korona, **Zöldhgyi Béla** vm. irodatisztnék pedig 300 korona segélyt szavazott meg.

Az ország önkéntesel Apatinban című, lapunk legutóbbi számában megjelent közleményben tévedésből Rauschenbach-nak neveztük a tisztiiskola parancsnokát, holott **Rauschmann**-nak hívják a népszerű parancsnokot.

A főszolgabírák általányának felemelése. A járási főszolgabírák eddig a boldog idők közlelleti viszonyainak megfelelő általányt élveztek. Bihetheti tehát az az elhatározástuk, hogy az irodaáltalány, a lakbérilleték és a fűtési megtérítés felemelését kérték a vármegyétől, mely a kérelem teljesítése elől nem zátközhatott el. A legutóbbi közgyűlésen a főszolgabíráknak a helységbért és irodaáltalányt 50 százalékkal, a lakbért 100 százalékkal emelte föl. A fűtésre pedig pótléku 1000 koronát szavazott meg.

Uj gyógyszerárak. A legutóbbi vármegyeyi közgyűlés — mint a **Bácsmegeye** már közölte — elhatározta, hogy **Moholon** második, **Obecsén** harmadik és **Adán** második gyógyszerlátfelállítása iránt pártoló föltérjesztést intéz a belügyminiszterhez. A miniszterlumban — amit halljuk — a gyógyszerárak felállítása ellen semmi kifogás sincs.

A szabadka plébánosok fizetése. Szabadka város közgyűlése beállván, hogy a plébánosok fizetése a mai súlyos létfenntartási helyzettel nem áll arányban, kath. papjainak fizetését fölemelte.

A bajai adóhivatalnál működő Szommer Géza adóellenőri adópénztárnokká, Pelikán György adófőtisztet adóellenőrre — mindkettőt a IX. fiz. osztályban való meghagyása mellett — nevezte ki a pénzügyminiszter.

Uj adóügyi biztos. Hetesy Kálmán zombori lőrv. joggyakornokot ideiglenes minőségű adóügyi biztosná nevezte ki a pénzügyminiszter.

Az apatini tisztviselői mostani tanfolyamának adóellenőri — mint bennünket értesítettek — április végén vagy május elején jótékony célra nagyszabású bangversenyt rendeznek. A bangversenyen való közreműködésére az előkelő társadalom hölgytagjait is felkéri.

A zombori hadigondozó népiroda igazgatója lemondott. Dr. Faller Alajos zombori ügyvéd az ottani hadigondozó népiroda igazgatói állásáról, melyet a nemes ügy érdekében odaadó buzgalommal és alapos szakértelemmel töltött be, lemondott.

Uj cégek. Bácsmegeyében ujabban eme cégalakulások történtek:

Magyarhazisa, Lékó és Raffay hengermalma. (Tulajdonosok Lékó Imre és Raffay István.)

Osztyácz, Haip Walter és tsai. (Walter Sándor és Scherz Tibold társági minősége megszűnt.)

A szabadka villanyáramszolgáltatást szövő lettek az ottani közgyűlésen. Az interpelláló támadta a villany r. t.-got. Dr. Kiss főügyész adókkal bizonyította, hogy a társulat kötelezettségét lekiismeretesen teljesíti, hogy az ellene felhozott kifogások nem helytállóak. A közgyűlés is így gondolkodott s a társulat üzemeztetését kifogástalannak nyilvánította. Az interpelláló látván, hogy egyedül áll kifogásaival, maga is csatlakozott dr. Kiss álláspontjához, s mi a közgyűlésen nem csak a derűtlenséget keltette.

Az apatini ltr. hitközség áldozatkész-sége. Az apatini ltr. hitközség — mint levelezőnk írja — hivatalát melegen átérző és buzgó emócióknak, dr. Bruck Mórnak intézkedésére elhatározta, hogy az Apatinban levő izraelita vallású önkénteseket a zsidók husvéja egész tartama alatt rituális kosztal díjmentesen látja el. A hitközségnek ez az elhatározása annál inkább megbecsülendő, mert az ltr. tanító és a kántor behívása és számosak bevonulása folytán a hitközség hivatott ügykezelése amugy is sok nehézségbe ütközik, s a jövedelmek is megcsappantak.

Halálozások. Palásthy Fábán öbecsei r. katik. tanító március 27 én 57 éves korában, hosszas szenvedés után meghalt. A tanítói karának egyik legkiválóbb, mindenfelé szeretett és becsült tagja volt, aki életművét hosszú és sikerteljes tartama alatt minden tudását és erejét hivatalának szentelte. A népszerű, derék férfiut a lakosság ezreinek részvételével március 29 én temették el. Számos hatóság, testület és egyesület küldöttséggel képviseltette magát a temetésen, mely nagy gyászpompával történt. Neje, szül. Körmöczy Teréz a maga és Dani fia nevében gyászjelentést adott ki.

Vukicsévits Katinka, a zombori szerb nőegylet elnöke a napokban 58 éves korában meghalt. Egész életét a jótékony és nemes ügyeknek szentelte erejét. Fenkelt gondolkodású, nemeslelkű urnó volt, aki egyedüli boldogságát a szegények támogatásában, a szűkölködők istápolásában lelta. Szerették és becsülték is mindenféle nemzetiségi és felekezeti különbség nélkül. Temetése impozáns részvétellel történt. Az elhunytban dr. Konyovits Dávidné és Vukicsévits városi közgyűm testvéröket gyászolják.

Possenlehner Henrik Zomborban 43 éves korában meghalt.

Vörös Imre főgim. tanuló Öbecsén 14 éves korában meghalt. Az elhunytban Vörös Béla öbecsei jegyző a fiát gyászolja.

Hirschenhauser Jakab öbecsei ékszerész 78 éves korában meghalt.

A zombori hadigondozó népirodának öv. Hartmann Sándorné urnó 35 drb gyermek-ruha darabot ajándékozott. Az értékes és a hadiárak részére annyira szükséges adományt a népiroda biztosa szívből köszöni; egyben felkéri a nemesem gondolkodó családokat, hogy hasonló nagylelkűséggel segítsék a népirodát a hadiárak nyomorának enyhítésében.

Baja város közgyűlése a hó 8-án lesz. A meghívókat már szétküldték. A tárgysorozat több fontos ügy lesz.

Gazdasági ipar rt. cég alatt 1 millió K alaptőkével (1000 drb. 1000 K n. é. részvény) új vállalat alakult Budapesten (V., Nádor-u. 20.), mely megvette Fernbach Péter granici birtokát. Az igazgatóság tagjai: Ehrenhöfel Aladár, Eisner Lajos, dr. Glass Mór, László Gyula és Salgó Miksa.

A Honi fonó- és kötélverőgyár rt. 1917. évi zárószámadataiban 2 millió K alaptőkével 1119089 K tiszta nyereséget mutat ki, míg előző mérlege 1 3/4 millió részvénytőkéjénél 878880 K nyereséggel zárult, ami mellett nemcsak a 2237848 K-val (1916. végén 2180094 K-val) beállított gyár és kikészítő telep értékéből írta le 170000 (0) K-t, hanem áruértékesítkezéséi tartalék gyanánt is 200000 K-t tudtak rezerválni.

A felmentettek bevérségi engedélyének meghosszabbítása. A honvédelmi miniszter 86700/eln. 1918. szám alatt távirati körendelettel intézett a közigazgatási hatóságokhoz, mely szerint az összes március 30-ig érvényes felmentések a bevérségi engedélyek a közigazgatási hatóságok által április 30-ig meghosszabbíthatók. A meghosszabbítás a felmentési igazolványokra reávezetendő. A felmentések meghosszabbításáról a közigazgatási hatóságok a katonai nyilvántartó hivatalokat értesíteni tartoznak. Kivételet alkotnak a »tovább nem« záradékkal ellátott felmentések. Ilyeneknél a meghosszabbítás csak a honvédelmi miniszterhez tett indokolt távirati jelentés alapján lehetett megadni.

A zombori polgári kaszinó gyűlése. A zombori polgári kaszinó egyesület folyó hó 24-én délután 5 órakor tartotta meg az évi rendes közgyűlést. Elnök leit Major József p. ü. tanácsos, alelnök dr. Hirmann Ferenc, igazgató Tápay István, aligazgató Pallein János, jegyző Ábrahám György, pénztáros Mátrai Zsiga, ügyész dr. Buják József. A választmány tagjai lettek: Authy György, Avar Vilmos, Bagó Géza, Bittermann Sándor, dr. Duchon János, Essigmann Károly, Fodor Mihály, Frey Imre, Henneberg Sándor, Késmárky Béla, Kleiner Lajos, Komáromy Gyula, Körmöczy Ernő, Kerényi Sándor, Lenárd János, dr. Major Sándor, Pártos Gyula, Petényi József, Pocskay Sándor, Raisz Lajos, Sauerborn Károly, Spitzer Márk, Steiner Lajos, Zsulyevits Ernő. — Számvizsgálókká megválasztották Kovács Lajos, Rabong József és Hoszcienszlávszky Dénes.

Az újvidéki bérkocsik díjemeisése. Az újvidéki bérkocsik viteldíját az ottani rendőrfőkapitány ismét fölemelte. A díjak ezentúl ezek: Egész napra a bérkocsi díja 45 kor., félnapra 27.50, az első fétóra 3.—, minden további negyedóra 1.50, hajóállomáshoz vagy hajóállomástól 3.—, vasuti állomáshoz vagy vasuti állomástól 3.—, lakodalom alkalmával 15.—, kereszteletrő 6.—, temetés alkalmával 9.—, a kórházhoz 3.—, negyedórai várakozással 4.50, Strandfürdőhöz vagy vissza egy személy 4.50, három személyig 6.—, minden további személy 1.50, rendező pályaudvarhoz vagy vissza 4.50, negyedórai várakozással 6.—, repülőterre vagy vissza 7.50, negyedórai várakozással 9.—, Péterváradra, legfeljebb a belgrádi kapuig 4.50, negyedórai várakozással 6.—, a vasuti állomástól. Péterváradig 6.—, a gyezmesteri telepre 4.50, negyedórai várakozással 6.—, este 9 től reggel 6-ig a díjszáma 50 százalékkal drágább.

KÖZGAZDASÁG.

A szőlő állapota Baján. Baja, márc. 25. József napja érkezett s ezzel megkezdődik vidékünkön a szőlőmunka is. A hernyószedést, melyből az idén kevés van, elvégezték. E hét folyamán kezdjük meg a szőlők kitakarítását s utána következik ennek metszése. A szőlővessző úgy a föld felett, mint az alatt egészséges és jól teleli. Az időjárás nappal elég enyhe, e hó első napjai különösen melegek voltak. A nyári barack különösen, de a többi korai gyümölcsfajták is szépen rügyeznek, reményt adva ismét a gazdának. A mezőgazdaságban a szántás és vetés egyaránt folyik. Az őszi vetések igen szépek. A kertekben is serényen vetik a mákot, borsót, vörös- és fokhagymát, korai burgonyát stb. A borkereslet lanyha, igaz hogy készülnünk nagyobb része még az ősszel elkelt, mindazonáltal 4—460 K. közt történnék itt-ott eladások. minőség szerint. A napszám 7—8 K. Rézgálléért a mult héten fizeltünk be a városnak. Az ára 630 K. és 15 kg. van ígérve egy kat. holdra. (A. L.)

A zental földiek bérbeadása. A zental Összetartásban, a kormánypart közlönyében olvassuk a következőket: *Mester Andor* önálló indítványa a külsőjárású földiek eladása iránt — képezi az egész városban a megbeszélés, vitatkozás tárgyát. Az üdvös indítvány a következő volt: adja el a város örök áron 5 holdas parcellában a Csanlavér és Topolya alatti 1600 kat. holdját, miért a mai földárak mellett körülbelül 9 millió vételárba számíthat a város. Ez összegből leterjesztheti összes és pedig nagykamatu adósságát s a fennmaradó összegből teremthet kaszárnya vasut vízvezeték és csatornázás-utképítési alapokat, mely alapok törzsvagyont képeznek. Soha kedvezőbb alkalma a városnak nem lesz súlyos adósságaitól megszabadulni, közigazdasági és kulturális téren mérföldes lépésekkel előrehaladni, a szegényebb népet, főképpen a vitéz katonákat földhöz juttatni, új adó alapokat és alanyokat teremteni. Az indítványt a közgyűlés egyhangulag elfogadta s 2 hét múlva részleteiben is új tárgyalás alá kerül.

A saját termelvényű szesz finomítása. A központi szeszfordék, mint ismeretes akkor is jogosultak az általuk termelt alszeszt adómentesen finomítani, ha az 30 foknál gyengébb. A finomítás engedélyezését azonban előzetesen a pénzügyigazgatóságtól kérni tartoznak. Külön finomításban az alszeszt töményítése bármikor a központi szeszfordéval bármiféle kapcsolatban álló helyiségben vagy azokon a készülékeken, illetve azok egy részén, melyek egyébként voltak készítésére szolgáltnak, rendszerint csak az adóköteles főzés befejezése után gyakorolható a finomítás. Kérdés már most, hogy a központi szeszfordék jogosultak e olyan alszeszt is adómentesen finomítani, melyet nem maguk termeltek. A harminc foknál gyengébb párlatra vonatkozólag ezt a kérdést a pénzügyminiszternek f. é. 15687. számú rendelete egész világosan és nemlegesen megoldotta, de viszont tisztázatlan az a kérdés, vajjon 30°-nál erősebb párlatot az esetekben is jogosítottak a központi szeszfordék és pedig adómentesen töményíteni, ha azt nem maguk termesték, hanem más szeszfordéttól vették át.

BURMANN SÁNDOR

ALAPITTATOTT: 1895.

UJVIDÉK.

ALAPITTATOTT: 1895.

VIZSGÁZOTT FINOM-PUSKAMŰVES HITES SZAKÉRTŐ

TELEFON

INTERURBAN:

347. SZ.

Kitüntette az újvidéki kirakatversenyen az aranyéremmel. Ajánlom dúsán felszerelt raktáramat sportcikk- és fegyverekben, valamint ismétlő pisztolyokban.

Halsporthoz minden cikk raktáron. Régi fegyvereket cserébe veszek. Minden javítást olcsón és gyorsan végzek.

TELEFON

INTERURBAN:

347. SZ.

Összes töltények külföldiek is, valamint puskaporok raktáron. Árjegyzéseket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Szerkesztői üzenetek.

S. K., Szinérzeg. Julius 1-ig el van intézve.
H. F., Zombor. Bácskeresztúr 5400 lakosa közül körülbelül 5000 a kisorosz. De nem olyanok, mint amilyenekről az a »jól értesült« szabadkai lap Bácszentivánra vonatkozóan oly csodálatos igazmondással(?) regélt. Ezek a kisoroszek tényleg megvannak. Már a háboru előtt is Bácskeresztúron voltak.

T. M., Zenta. A jövő hónap elején kerül csak ellintézésre.

Sch. B., Csönoplya Cservenka 7800 lakosa közül csak 540 a román. A legnagyobb felekezet az ág. ev. (5400 lélek), ezt követi a református (1500). Izraelita körülbelül 70 van.

Dr. R. E., Szárca. 1918. április 1-ig. A két számot postára tettük.

Sch. M., Béreg. 1918. július 1-ig el van intézve.

H. M., Óbecse. Köszönjük. De már nem lehet.

Z. B., Gombos. Kötelessége a kérést teljesítette. Kormányrendelet rendelkezik eziránt.

Levelező, Pacsér. Levélben válaszoltunk.

M. I., Bpest, Zaigmond-utca 68. P. sajnálja, hogy látogatása idején nem volt otthon. D. e. 8-10, d. u. 2-4 óra között otthon található.

Sch. J., Jánoshalma. Kényes természetű kérdés a nem a nyilvánosságra való.

B. D., Bpest, Kossuth-u. 12. Nem tehetjük meg. Az illető nincsen Budapesten.

A kiadóhivatal vezetője: **Herz Mándor.**

Villa eladás. Svábhegyen 2 villa egy telken; az egyik emeletes 3 a másik 2 lakással eladó. A villák közvetlen a fogaskerekű megállótól 15 lépés. Igen szép helyen a forgalom gócpontján erdős árnyas kertben fekszenek. Ára 125000 Kor. — Egy is eladó. — Bővebbet elap szerkesztője, vagy a tulajdonos a helyszínen egész nap Svábhegy I. ker. Istenhegyi-ut 103. alatt. Adalak állománál kiszállni. Vízvezeték, jó közlekedés. Kis konyha és gyümölcsöskert. Fogaskerekű villanyos átalakítása után nagy jövő. Vidékre való költözés és más vállalat elfoglalása miatt sűrűn eladó. 3-1

Szepesujvári bér gazdaságom felosztása folytán jutányos áron eladó mindenféle legmodernebb gazdasági eszköz és 24 jármű, 32 legjobb fejű tehén, 49 növendékmarha és 6 tenyészbika, 5 csikó, 20 ló. Cim: Fränkel Albert, Szepesujvár, u. p. Szepesváralja. 5-3

Eladó 70 drb. 7 hónapos mangalica süldő, páronként 75 kilósak. *Filipi Fülöp, Antalháza.* 5-3

Fatalpu cipőgyár, Rajka ajánlja gyártmányait. Papapucskok, fabakancsok, szandálok. 5-3

Eladó hengermalom.

Négy járatu hengermalom **Bosnyák Ferenc** tulajdona, **Bezdánban**, a község közepén, a zombori út mellett, örök áron eladó.

A föltételek a tulajdonosnál tudhatók meg. 3-2

Raab Károly hangszerkészítő ZOMBOR



Ajánlja nagy
zongorarakartárát.

Vétel készpénzfizetés
és a legkedvezőbb rész-
letfizetés mellett is,

— Használt zongorák vétele és eladása. —
Zongorák javítása és hangolása.

Hoffman Mihály Özvegye

Iakásberendezési vállalata

TELEFON 400. **SZABADKÁN.** ALAPITTATOTT 1870

Olcso áron készít egyszerű és gazdag, de mindig izléses és művészi kivitelű **butorokat.**

A DÉLVIDÉKI KÖZGAZDASÁGI BANK R.-Társ.

Zombor

igazgatósága

Szabadka

Szabadkán 1918. évi március hó 10-én az intézet székházában

XXVI. évi rendes közgyűlést

tarl.

Tárgysorozat:

1. Az 1917. üzletéről szóló igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés.
2. A zárszámadások előterjesztése, mérleg-, veszteség- és nyereség számla megállapítása, határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.
4. Az igazgatóság javaslata a társaság alaptőkéjének 3750 darab, egyenként K 400 — n. é. bemutatóra szóló új részvény kibocsátásával 4500000 koronáról 0 millió koronára való felemelésé iránt, a tőkefelemelés módjaitainak megállapítása.
5. Az alapszabályok 6. és 7. §-ainak módosítása.
6. Választás az igazgatóságba.
7. A felügyelőbizottság megválasztása.
8. A választmány kiegészítése.
9. Az intézeti tisztviselők és szolgák nyugdíjintéze szabályzatának módosítása.
10. A közgyűlési jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes megjelölése.
11. Netáni indítványok. (Az alapszabályok 15. §-a értelmében.)

Vagyon Az 1917. évi huszonhatodik üzletév mérlege Teher

Pénztárkészlet	1505926 25	Részvénytőke	4500000 —
Vállók:		Tartaléktőke	1590000 —
személyi hitelek	0129423 67	Értékpapír árfolyam in-	
jelzálogilag biztosítot-		gatózási alap	270000 —
toták	4730335 — 10859758 67	Ingatlan értékcsoke-	
Kötvénykölcsonók:		nési alap	30000 — 6390000 —
jelzálogkölcsonók	18129250 57	Nyugdíjalap	233529 86
községi kölcsonók	3323262 72	Betétek	42664423 58
keresésgéi kölcsonók	16513 — 21469026 29	Hitelezők	4840625 92
Pénztintézeteknél e helyezve	14367663 83	Engedményezett kölcsonók:	
Adóok:		jelzálogkölcsonók	10250140 04
hadikölcson fedez-		községi kölcsonók	3323262 72 19573402 76
zettel	5136890 04	Jelzálogkölcsonókból vissza-	
jelzálog fedezettel	3574188 01	tartott összegek	326154 87
értékpapír fedezettel	2374679 50	Fel nem vett osztalék	3825 50
egyéb fedezettel	3573004 35 14658761 90	1918. évre előre beszédelt váltó	
Értékpapírok s függő kamatai	11123706 36	és jelzálogkölcson kamatok	360242 35
Ingatlanok	795000 —	Nyereség: áthozat	
1918. évre előre fizetett enged.		1916 évről	67357 41
kölv. s hátralékos kamatok	416019 50	folyó évi nyereség	736300 55 803657 96
Összesen: 75195862 80		Összesen: 75195862 80	

Kiadások

Üzleteredmény-számla

Bevételek

Kamatok:		Nyereség áthozat 1916. évről	67357 41
betétek, engedményezett jelzálog-		Kamatok:	
kölcsonók és községi kölc. után	2349720 73	leszámitott váltók, jelzálogkölcso-	
Intézeti és tőkekamatok	204671 55	nók, folyószámlák, előlegek s	
Tiszti fizetések, lakbérek, drágasági		egyéb kölcsonók után	2911324 26
pótlék, tiszteltidjék és szolgák		Értékpapír kamat	474338 69
illetményei	218065 48	Ingatlan jövedelem	44455 11
Üzleti költségek	133907 86	Jutalékok, biztosítási és egyéb üz-	
Tiszta nyereség	803657 96	letek eredménye	212608 11
Összesen: 3710083 58		Összesen: 3710083 58	

Szabadka, 1917. december 31.
Zombor,

Az igazgatóság.

Megvizsgáltuk és rendben találtuk:

A Délvidéki Közgazdasági Bank R.-T. felügyelő-bizottsága.

»Bácsmegeye« vállalati nyomdájából (Szammer Imre-féle nyomda Székesfehérvár.)